

Vuoden 2020 talousarvion muutokset

76/02.02.00/2020

KH 07.12.2020 § 324

Valmistelija Talousjohtaja

Kuluva vuosi on ollut poikkeuksellinen koronapandemian vaikutusten vuoksi monella tapaa. Koronapandemia on vaikuttanut työllisyyteen ja yritysten toimintaan sekä kaupungin ja kuntayhtymien menoihin ja maksutuloihin. Erityisesti pandemia on vaikuttanut kuntien verotulokertymiin tänä vuonna.

Kuntaliiton pääekonomisti Minna Punakallio toteaa 2.12.2020 tammi-syyskuun kuntataloustilastosta: Kuntien talous vahvistui-kuntayhtymät vaikeuksissa seuraavaa:

”Kuluva vuosi on ollut kuntien ja kuntayhtymien taloudessa hyvin poikkeuksellinen. Koronapandemia on aiheuttanut kuntataloudessa vuoden mittaan niin toiminnallisia haasteita kuin myös suuria muutoksia talousennusteisiin. Keväällä 2020 epätietoisuus niin kansantalouden kehityksestä kuin myös koronan kuntatalousvaikutuksista oli suurta.

Näin jälkikäteen tarkastellen koronan talousvaikutukset ovat toteutuneet kuluvana vuonna odotettua maltillisempina. Verotulot eivät ole pudonneet niin kuin koronakeväänä vielä odotettiin, ja kulutkin ovat kasvaneet vain maltillisesti. Tilanteet kuitenkin muuttuvat nopeasti ja tarkempaa tietoa koronavuoden 2020 neljännen neljänneksen kuntataloustilastoista saadaan helmikuun alussa. On kuitenkin todennäköistä, että kuntatalous vahvistuu yhä loppuvuoden aikana ja kuntatalouden tunnusluvut paranevat selvästi vuoden 2019 heikoista lukemista.

Talouden tila vaihtelee kuitenkin kunnittain ja kuntayhtymittäin paljon. On selvää, että niin yleinen talouden tila, valtion kunnille myöntämä koronatuki kuin koronapandemian taloudelliset menetykset kohdistuvat kuntiin eri tavoilla. Selvää on myös se, että koronapandemian taloudelliset menetykset eivät rajoitu vain vuoteen 2020.”

Valtio on tukenut kuntia usein toisiaan täydentäen toimenpitein vuoden 2020 lisätalousarvioissa. Koronatukea annetaan kunnille mm. peruspalveluiden valtionosuutta korottamalla ja kasvattamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta 10 prosenttiyksiköllä. Sairaanhoidopiireille jaetaan 400 miljoona euroa avustusta pääosin asukasmäärän perusteella ja osin alueella annetun teho-osastohoidon mukaisesti. Kuntatalousohjelmassa tukia on avattu tätä yksityiskohtaisemmin.

Forssan seudun kuntien valtionosuuksia on kasvatettu valtion lisätalousarvioin kuluvana vuonna yhteensä 7,8 miljoonaa euroa, josta Forssan kaupungin osuus on noin 4 miljoonaa euroa.

Vapaaehtoiselle sote-kuntayhtymälle kuten FSHKY:lle ei ole tulossa suoria tukia valtiolta.

Koronapandemian vaikutukset

Sote-palvelut

Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä on käsitellyt kuluvan vuoden talousarviomuutosta 23.11.2020.

Hyvinvointikuntayhtymän kuntamaksujärjestelmässä on kolme osiota, mitkä toimivat kaikki omina erillisinä kokonaisuuksinaan.

1. Sopimusohjaus, eli oma terveydenhuolto
2. Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntamaksut
3. Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelut on ainoa osio, josta on sopimuksellisesti sovittu, että kuntamaksut vastaavat todellisia kustannuksia yhden vuoden ajalta. Tämä tarkoittaa, että Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymä (FSHKY) lähettää kunnille tasa-laskun sosiaalipalveluista tilinpäätöksen yhteydessä. Osavuositarkastuksessa 31.8.2020 annetun ennusteen mukaan FSHKY palauttaa 1,15 miljoonaa euroa sosiaalipalvelujen kuntamaksuja kunnille vuodelta 2020. Forssan kaupunki maksaa sosiaalipalveluihin lisää FSHKY:lle arviolta 70.000 euroa.

Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän (KHSHP) kuntamaksut ovat normaalitilanteessa kiinteät yhden vuoden aikana, mutta tämä vuosi on poikkeus. Vanhat alijäämät ja kuluvana vuonna syntyvä alijäämä on katettava kuluvan vuoden aikana.

Sairaanhoitopiirin valtuusto päätti lisätalousarviosta kokouksessa 29.9.2020 (33 §). Lisätalousarvio on ehdollinen siten, että valtiolta saatavan koronatuon todellinen määrä vaikuttaa siihen.

Mahdollisesti tulossa olevan lisälaskun suuruus ei ole tarkalleen tiedossa, mutta sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuuston pöytäkirjan liitteenä olevan laskelman mukaan lisälasku voisi Forssan kaupungin osalta olla 383.000 euroa.

KHSHP:n lisätalousarvioon sisältyy koronavaikutusten lisäksi taseen vanhoista alijäämistä katettavaksi jäävä 3,8 miljoonaa euroa. Kumulatiivinen katettava alijäämäarvio 31.12.2020 on 7,4 miljoonaa euroa. Kunnat ovat tilinpäätösten yhteydessä joutuneet varautumaan alijäämien kattamiseen pakollisin varauksin. Alijäämää on kirjattu kuluksi tulosvaikutteisesti etukäteen, joten koko lisätalousarvion määrä ei vaikuta kuntien tulokseen kuluvana vuonna. Kaupungin pakollinen varaus KHSHP:n alijäämän kattamiseksi kaupungin taseessa on 136.180 euroa.

Koronakriisi ei ole rasittanut FSHKY:n taloutta vastaavasti kuin esimerkiksi vaativan erikoissairaanhoidon yksiköitä, joita kuormittaa hyvinvointikuntayhtymää suurempi varautumisvelvoite.

Korona pienensi erityisesti keväällä potilasmääriä ja se pienensi asiakasmaksukertymää noin 300.000 eurolla. Pienentyneet asiakasmäärät ovat pienentäneet joitakin kuluja. Esimerkiksi sijais-, kuljetus- ja ateriakulut ovat olleet normaalia pienempiä. Koronan vaikutuksia on kaikkiaan vaikea arvioida, koska osa vaikutuksista on välillisiä ja koska esimerkiksi syntyneen hoitovelan kustannukset selviävät vasta tulevina vuosina.

FSHKY:n selkeimmät suorat koronakustannukset vuodelta 2020 liittyvät suojaintarvikkeisiin ja koronatesteihin. Yhteensä näiden kulujen arvioidaan olevan 800.000 euroa koko vuoden aikana.

Koronaan yhdistettävissä olevat suojaintarvikekulut ovat olleet lokakuun loppuun mennessä 386.000 euroa, ja koko vuoden ajalta niiden ennakoitaan olevan noin 450.000 euroa.

Koronatestejä on otettu lokakuun loppuun mennessä 2.840 kappaletta ja näytteiden analysointia on ostettu ulkopuoliselta taholta 263.662 eurolla. Marras- ja joulukuun testit huomioiden kulut kasvavat noin 350.000 euroon.

Forssan kaupungin osuus FSHKY:n koronakustannuksista on 461.600 euroa. Yhteensä Forssan kaupungin sotepalvelujen lisälasku ja koronakustannusosuus ovat 531.600 euroa. Alijäämävarauksen jälkeen lisämääräraharahatarve sote-palveluihin on noin 780.000 euroa.

Vapaa-aikapalvelut

Sivistyslautakunta on esittänyt kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle että liikuntatoimen tulostavoitetta vähennetään 70 000 euroa ja Vesihelmen 292 000 euroa vuoden 2020 talousarviossa. Koronaepidemian johdosta Viihdeuimala Vesihelmi on ollut suljettuna 16.3.2020 - 31.5.2020 ja kaupungin liikuntatilat ovat olleet suljettuna 18.3.2020 - 31.5.2020. Koronaepidemia on lisäksi vaikuttanut Vesihelmen ja liikuntatoimen kävijämääriin myös tämän jälkeen, ja turvallisuustoimenpiteistä johtuen kävijämäärien väheneminen jatkuu ainakin vuoden 2020 loppuun. Sivistys- ja tulevaisuuspalveluiden toimiala pystyy kattamaan osan em. tulomenetyksistä toimintamenoista säästämällä.

Vapaa-aikapalvelujentuloarvioiden pienentämistarpeeksi arvioidaan tässä vaiheessa noin 400.000 euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Kuntien verotulot ovat kasvaneet kuluvana vuonna odotettua paremmin. Ennakollisen kuntataloustilaston mukaan kuntien

verotulot kasvoivat tammi-syyskuussa 4,2 prosenttia viime vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Viime vuoden vertailupohja on poikkeuksellisen pieni tuolle vuodelle ajoittuneen tulorekisteri- ja verokorttiudistuksen vuoksi, joten osittain verotulojen hyvissä kasvuluvuissa on kyse kunnallisveron tilittymiseen liittyvästä kalenterivuosien välisestä ns. rytmihäiriöstä. Osittain verotulojen vahvan kasvun taustalla on kertaluonteinen päätös korottaa kuntien yhteisövero-osuutta vuodelle 2020 sekä pysyvä linjaus kompensoida varhaiskasvatusmaksujen lasku yhteisövero-osuuden korotuksen kautta. Päätösten arvioidaan lisäävän kuntien yhteisöverotuloja 450 miljoonaa euroa vuonna 2020.

Kuntaliiton viimeisimmän lokakuun 2020 veroennustekehikon pohjalta kaupungin talousarvion verotulokohta on jäämässä vajaaksi noin 1-1,5 miljoonaa euroa.

Marraskuun loppuun verotuloja oli kertynyt kaupungille 57,3 miljoonaa euroa, jossa on kasvua viime vuoden vastaavaan ajankohtaan 0,7 %. Kunnallisverotuloja oli kertynyt 49,3 miljoonaa. Kasvua edellisvuoden vastaavaan aikaan on 2,3 %. Koko maassa vastaava luku on 4,7 %. Yhteisöveroja oli kertynyt 3,7 miljoonaa euroa, jossa kasvua on 8,7 %, koko maassa kasvu on 4,3 %. Kiinteistöveroja oli kertynyt 4,3 miljoonaa euroa, mikä on -1 miljoonaa euroa eli -18,8 % edellisvuotta vähemmän. Koko maassa vastaava luku on -15 %.

Kiinteistöverojen osalta siirryttiin kuluvana vuonna ns. joustavaan verotuksen valmistumiseen. Tästä syystä osa kuluvan vuoden kiinteistöveroista siirtyy maksettavaksi vuonna 2021. Kuntaliiton arvio on, että noin 10 % kiinteistöverojen määrästä olisi siirtymässä ensi vuodelle. 10 % tarkoittaa Forssan kaupungille noin 0,5 miljoonaa euroa. Kuntaliiton uusi verotulokehikko julkaistaan marras-joulukuun vaihteessa.

Valtio on useimmissa lisätalousarvioissaan myöntänyt kunnille lisää peruspalvelujen valtionosuutta. Kuntaliitto päivitti vuoden 2020 valtionosuuslaskelman valtion vuoden 2020 seitsemännen lisätalousarvion (23.10.2020) jälkeen. Peruspalvelujen valtionosuuden lisäyksenä myönnetty tuki Forssan kaupungille kuluvana vuonna on yhteensä 4 miljoonaa euroa.

Investioidit ja lainanotto

Kuluvan vuoden talousarvion investointiosassa on 8 miljoonan euron määrärahavaraus vuodelle 2020 Monikylän rakentamiseen. Valtuusto on 21.9.2020 hyväksynyt Monikylä-monitoimikeskuksen rakentamisen nettokustannusarvioksi 24,2 miljoonaa euroa. Talousarvioiden 2021 ja 2022 yhteydessä määrärahojen käyttö ajoitetaan näille vuosille uudelleen kustannusarvion sisällä. Vuodelle 2020 on esitetty 15 miljoonaa ja tuloarvioksi 0,69 miljoonaa euroa. Vuodelle 2022 määräraha on 8,3 miljoonaa euroa. Jaottelu perustuu

hankkeen etenemiseen. Määrärahaa vuodelta 2020 voidaan pienentää siten 1,6 miljoonaan euroon.

Vuoden 2020 talousarvion rahoitusosassa on uutta lainanottoa arvioitu 10 miljoonaa euroa. Lainakannan muutosta rahoituslaskelmassa voidaan Monikylän rakentamisen siirtymisen johdosta pienentää vastaavasti eli 6.400.000 euroa. Käyttötalouden ja verotulo- ja valtionosuusmuutokset kasvattavat rahoituslaskelman rahavaroja 1.320.000 euroa.

Edellä selostettu pakollinen varaus KHSHP:n alijäämän kattamiseksi 136.180 euroa ja pakollinen varauksen loppuerä kaatopaikan ennallistamiseksi 809.747 euroa tuloutetaan kuluvana vuonna.

Lisätiedot: talousjohtaja Leena Järvenpää, p. 050 564 0006, leena.jarvenpaa(at)forssa.fi

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy vuoden 2020 talousarvioon seuraavat muutokset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - käyttötalousosaan palveluun 230 Vapaa-aikapalvelut tuloarvion vähennys 400.000 euroa, 285 Sosiaalipalvelut menomäärärahan lisäys 70.000 euroa ja 290 Terveyspalvelut menomäärärahan lisäys 710.000 euroa - verotulokohtaan tuloarvion vähennys 1.500.000 euroa - valtionosuudet-kohtaan tuloarvion lisäys 4.000.000 euroa - investointiosan Koulurakentaminen, Monikylä menomäärärahan vähennys 6.400.000 euroa - rahoituslaskelman lainakannan muutos, vähennys 6.400.000 euroa.
Käsittely	Talousjohtaja Leena Järvenpää olisi asiantuntijana läsnä kokouksessa tätä asiaa käsiteltäessä klo 20.15 - 20.23.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.